

ЛОПУШНЯК Л.В., асистент
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці

ТУРИСТИЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ – ОСНОВА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В останні роки спостерігається значне збільшення інвестицій у розвиток України та її регіонів. Така інвестиційна привабливість забезпечує та гарантує додаткові робочі місця, надходження до бюджету держави, покращення соціального становища в країні.

Починаючи з 2002 р. загальний обсяг капітальних інвестицій в державі почав зростати. У 2003 р. порівняно з 2002 р. обсяг інвестицій зріс на 22,3 % (з 46,6 млрд. грн. до 59,9 млрд. грн.), у 2004 р. (порівняно з 2003 р.) на 32,9 % (до 89,3 млрд. грн.), у 2005 р. – на 19,7 % (до 111,2 млрд. грн.). У той же час, різноманітність господарсько-економічного потенціалу, природних ресурсів і умов життя формує у регіонах різну інвестиційну активність. Із загального обсягу інвестицій в основний капітал за регіонами України найбільша частка у м. Києві (20,9 %) та Дніпропетровській області (8,4 %). Основними причинами, що зумовлюють невисоку інвестиційну привабливість окремих регіонів України, є вузькість внутрішнього ринку; надмірний податковий і адміністративний тиск на бізнес; слабка розвиненість ринкових інститутів – корпоративного сектора, ринку цінних паперів, ринку землі, ринку нерухомості; відсутність чіткої інвестиційної політики з відповідними механізмами реалізації на державному та місцевому рівнях [1].

Щодо Чернівецької області то основними пріоритетними напрямками залучення інвестицій є активізація внутрішнього потенціалу промисловості, розвиток ринку землі м. Чернівців, залучення інвестицій в мале та середнє

підприємництво, розвиток соціальної та туристичної інфраструктури міста та області, розвиток інноваційного інвестування підприємств.

Приріст іноземного капіталу за 2010 р. склав близько 9 млн. дол. США (29,7 % від обсягів на початок року) [3]. Провідне місце за обсягами прямих інвестицій отримали підприємства м. Чернівців (59,8 %). В області найбільші інвестиції отримали підприємства Кіцманського (16,2 %), Вижницького (10,9 %), Новоселицького (8,5 %) і Глибоцького (2,4 %) районів. Така інвестиційна діяльність відбувалась за рахунок різних джерел фінансування і була спрямована на будівництво об'єктів соціальної сфери, реконструкцію, технічне переозброєння та відновлення потужностей діючих підприємств. Отже, з кожним роком зростає зацікавленість зарубіжних інвесторів до України як інвестиційного об'єкту. Однак для більшої активізації інвестиційної діяльності потрібна інвестиційна політика з чіткими механізмами реалізації на державному та регіональному рівнях, необхідна загальна стратегія інвестиційного розвитку регіонів, яка б визначала пріоритети інвестування на основі врахування їх економічного ефекту, але не сьогоденного і одноразового, а перспективного і стабільного.

Відділ інвестицій у Чернівецькій області у своїй діяльності керується Законами України „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про інвестиційну діяльність”, „Про режим іноземного інвестування”, „Про зовнішньоекономічну діяльність”, іншими нормативно-законодавчими актами, які регулюють норми інвестиційної діяльності в Україні. Реалізація заходів, спрямованих на формування інвестиційно-привабливого іміджу м. Чернівців і області та покращення інвестиційного клімату сприяють позитивним тенденціям розвитку інвестиційної діяльності, створенню організаційних та економічних умов для збільшення надходжень інвестицій в економіку м. Чернівців.

Сьогодні інвестиційна діяльність відбувається за рахунок різних джерел фінансування і направлена на будівництво об'єктів соціальної сфери,

реконструкцію, технічне переобладнання та відновлення потужностей діючих підприємств.

Аналіз динаміки основних показників інвестиційної діяльності засвідчує позитивну тенденцію щодо збільшення обсягу інвестицій та покращення привабливості Чернівців і для іноземних інвесторів. Станом на 2008 р. зареєстровано 287 підприємств з іноземними інвестиціями. У цьому ж році зареєстровано 30 новоутворених юридичних осіб. Відділ інвестицій спільно з робочою групою сформував перелік інвестиційно-привабливих земельних ділянок області та обласного центру.

З метою створення конкурентно спроможного середовища у наданні якісних готельних послуг у Чернівцях проведений відкритий інвестиційний конкурс з будівництва у історичній центральній частині міста багатоповерхового готелю з підземним паркінгом. Креативне товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) „Сім днів” на реалізацію інвестиційного проекту та створення інфраструктури інвестувало у будівництво 100 млн. грн. та перерахувало 200 тис. грн. на розвиток соціально-культурної інфраструктури.

Проведений конкурс із залучення інвестицій в реконструкцію внутрішніх нежилих приміщень з реставрацією фасадів пам’яток архітектури на одній із центральних вулиць міста – вул. Ольги Кобилянської, на якій „зібрані” майже всі архітектурні стилі різних суспільно-політичних епох. Головним завданням інвестора – зберегти будівлі та їх архітектурний стиль, покращити зовнішній вигляд пішохідної вулиці Ольги Кобилянської, зберегти для міста центр дозвілля. Будівлю колишнього кінотеатру „Україна” реставрує місцевий інвестор. ТОВ „Ренесанс” завершило реставрацію фасаду, першого поверху цієї історичної споруди, відкрило кафе „Карінтія”, здійснило благоустрій внутрішнього дворику. Інвестором на ці роботи освоєно 3150 тис. грн.

Наявність бази даних вільних приміщень виробничого призначення підприємств м. Чернівців, які не є комунальною власністю міста та постійне її оновлення уможливила залучити інвестора: компанія „Сумітомо Електрик”,

ознайомившись з вільними площами підприємств міста, відкрила виробництво електронних жгутів до автомобілів „Ніссан” на орендованих площах ВАТ „Кварц”.

Активізувалась робота у сфері висвітлення інвестиційного потенціалу міста на семінарах, конференціях, виставках, форумах. Презентація інвестиційної привабливості Чернівців, інвестиційних пропозицій, кращих практик та досвіду міста відбулася у рамках семінарів та конференцій проекту *USAID* „Економічний розвиток міст”, міжнародної конференції „Стале самоуправління багатоквартирних будинків”, Міжнародного інвестиційного форуму Буковини.

На основі вивчення досвіду залучення інвестицій у готельний сектор міст України (Київ, Львів, Одеса) підготовлено аналітичний звіт з рекомендаціями „Інвестиційна привабливість готельного сектору”, який наданий робочій групі з підготовки проекту Програми розвитку готельного господарства у м. Чернівцях.

З метою залучення технічної допомоги до міста налагоджена співпраця з агентством США з міжнародного розвитку *USAID*, з Німецьким Технічним Співробітництвом *GTZ* та Кредитною установою для розбудови *KfW*.

Чернівецька область лишень починає розвивати свій туристичний потенціал, що є потужним: це Буковинське передгір'я та низькогір'я Українських (Буковинських) Карпат, гірські села зі своїми автентичними принадами, тисячолітня Хотинська фортеця, комплекс печер на кордоні з Молдовою, включно зі 100-кілометровою печерою „Попелюшка” (третя за розміром у світі гіпсова печера). Серед науковців Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича побутує гіпотеза про те, що є доступні печери, які проходять під річкою Дністер. Однак коштів на детальні дослідження немає.

Чернівецька область – регіон функціонування зеленого туризму, бізнес-туризму. На її терені будуються невеликі готелі на 40-50 місць, які придатні для клімато-фіто-грязетерапії, проведення різних зустрічей та семінарів. На користь туризму в останні роки з'явився регулярний авіарейс Чернівці-Київ-Чернівці.

У програмі „Туристичні інвестиції у Чернівецькій області” здійснено спробу познайомитися із особливостями інвестування у сферу туризму Чернівецької області; відзначено, що туристична галузь є пріоритетом у розвитку економіки цього регіону завдяки територіальному поєднанню багатих туристично-рекреаційних ресурсів, сприятливого географічного положення; показано, що розвиток туристичної галузі регіону, який має показники економічного розвитку нижчі від пересічного по Україні, може сприяти створенню нових робочих місць і наповненню місцевих та обласних бюджетів.

Проте матеріально-технічна база не відповідає потенційним можливостям регіону і європейським стандартам, уся туристична інфраструктура вимагає оновлення і розвитку завдяки інвестиціям. Встановлено, що сучасний стан інвестиційного процесу в рекреаційно-туристичну сферу характеризується незначними обсягами, повільними темпами зростання, відсутністю середніх та великих інвесторів. У програмі звернено увагу на особливості вивчення інвестиційної привабливості Чернівецької області у рамках проекту „Підвищення конкурентоспроможності Чернівців на туристичному ринку України через утвердження його ідентичності та впровадження європейських традицій відпочинку”, наведено типовий план складання інвестиційного проекту для туристичного інвестора, представлений опис конкретного інвестиційного проекту, акцентовано увагу на важливості розробки і впровадження в життя програми залучення інвестицій у туризм, яка обов’язково включатиме систему заходів із створення сприятливого інвестиційного клімату, вивчення туристичної та інвестиційної атракційності території, розробки туристичних інвестиційних проектів.

Проведений аналіз ринку туристичних послуг свідчить, що туристична галузь Чернівецької області має перспективний розвиток: сучасний стан засвідчує позитивні процеси зросту інвестиційної привабливості. В області спостерігається поступове збільшення туристів та оновлення туристичної інфраструктури. Зростає інвестиційна привабливість через поступові дії влади для покращення

інвестиційного клімату. Програми прийняті Чернівецькою обласною радою в поєднанні з туристичними ресурсами регіону створили привабливі умови залучення інвестицій. Розвиток туризму у подальшому сприятиме збільшенню надходжень в бюджет всіх рівнів.

Список використаних джерел

1. Балабанов И.Т. Экономика туризма: Учеб. пособие. - / И.Т. Балабанов, А.И. Балабанов // Финансы и статистика, М.: - 2000. - 176 с.
2. Бедзір В. Реалії туристичної мрії / В. Бедзір // Зелені Карпати. - 2002. - 1-2 (15-16).
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) - К.: - Видавничий центр „Академія”, -2001. - 848 с.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк - Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. - 300 с.
5. Розміщення продуктивних сил України: Підручник / За ред. проф. Є.П. Качана. – К.: ВД „Юридична книга”, - 2001. - 552 с.